

Dandiget ved Asferg.

Dandiget - i dag et stort marksskel - set fra vest.

Dandiget er en såkaldt folkevold fra den tidlige jernalder omkring år 0. I dag er der bevaret en ca. 1,2 km lang strækning af det jordopbyggede dige, der er indtil 2 meter højt. Diget ligner nu i modsætning til tidligere mest et højt skeldige mellem de opdyrkede marker (Se illustration 1). Nu danner diget sogneskel mellem Fårup og Asferg sogn og i østenden udgør det grænsen mellem Ejstrup og Asferg bys jorder.

Dandiget har fået sit navn efter sagnkongen Dan, der skulle være faldet her i et stort slag. Samme konge tilknyttes adskillige andre fortidsminder - især gravhøje - i Danmark, hvorfor der er tale om et såkaldt vandresagn.

Hvilken funktion volden har haft i jernalderen vides ikke med sikkerhed. Dandiget (Se illustration 2) og tilsvarende lange jordvolde kendes fra flere steder i Jylland, og det kan formodes, at de markerer grænserne mellem de gamle territorier som jernalderens stammesamfund opdelte landet i. Selvom der andre steder er fundet spor efter et palisadehegn på toppen af volden, egner folkevoldene som Dandiget sig næppe som egentlige forsvarsværker. Dannevirke-volden tværs over Jyllands gamle grænse mod Tyskland er den bedst kendte af folkevoldene. De ligger som regel strategisk i landskabet tæt på vådbundsområder og på steder hvor landskabet koncentrerede færdslen. Det er også sådanne ting som bl.a. afspejles i nutidens administrative sogne og herredsskel. Dandiget er ingen undtagelse. Diget afspærre en ca. 1,5 km lang nordvendt bue af Kåtbækken fra syd for Ejstrup og til Purhus. Ca. 2 km vest for Purhus har Kåtbækken sit udløb i Skals å.

Den del af diget som er bevaret i dag, ligger nu øst for motorvejen ved Purhus. Diget ses fra motorvejen, men opleves bedst fra den nu afskårne Ejstrupvej som angivet i kørselsvejledningen.

Da motorvejen blev anlagt i 1991, fik Kulturhistorisk Museum i Randers lejlighed til at undersøge området, hvor motorvejen gennemskar den allerede i 1940-erne fjernede del af Dandiget som har ligget næsten parallelt med Ejstrupvej (Se illustration 3). Som det fremgår af fotografiet, kunne Dandigets forløb stadig tydeligt ses under markens pløjelag. Her aftegnede det sig som en lys bræmme flankeret af to - nu jordfyldte - 3 m. brede og 1 m. dybe grøfter. Grøfterne har næppe forstærket et evt. forsvar af diget væsentligt, men er sikkert opstået naturligt, da man opgravede jorden til brug for anlæggelsen af diget. I den nordlige grøft lå også en ca. 20 m. lang og 30 - 60 cm. bred stenlægning (Se illustration 4) af ukendt funktion. Den kan tænkes at have stabiliseret diget eller måske understøttet nu bortrånede trækonstruktioner i grøften, som der dog ikke fandtes spor efter ved udgravningen.

Udgravningerne bragte desværre intet nyt med hensyn til en nærmere datering af anlægget. Dog fandtes der på arealet mellem grøfterne og under diget spor efter i alt 4 brandgrave og 1 urnegrav. Udover de brændte menneskeben indeholdt kun en af de stærkt ødelagte brandgrave oldsager. Dette var en 7 cm. lang bronzenål som daterer graven til sen bronzealder - tidlig jernalder. Da Dandiget forseglede disse grave er det følgelig opført senere, så den generelle opfattelse af at folkevoldene tilhører den tidlige del af jernalderen omkring år 0 bekræftes altså af undersøgelserne.

Illustr.1 Dandiget set fra holdepladsen ved den nu afskårne Ejstrupvej.

Illustr.3 Undergrundens spor efter Dandiget ved udgravningerne i 1991.
Foto: Kulturhist. Museum Randers

Illustr.2 Oprindeligt har Dandiget været næsten 1,5 km. langt.

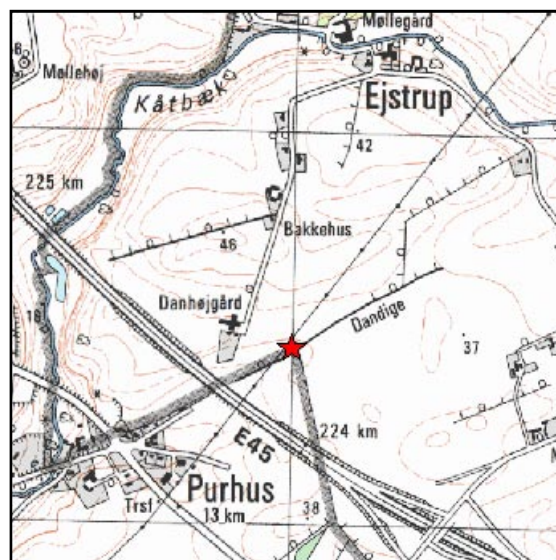
Illustr.4 Snit gennem stenlægningen i den nordlige af de to grøfter som flankerede Dandiget. Foto: Kulturhist. Museum Randers.

Adgang:

GPS-koordinater (UTM):
E 554915 N 6267226

Kort © KMS

Luffoto © COWI

Fra motorvej E 45 nord for Randers tages afkørsel 38 imod Asferg. Efter ca. 500 m. drejes til venstre mod Ejstrup. Følg vejen indtil den deler sig lige før Ejstrup Møllegård, hvor der drejes til venstre ad den blinde Ejstrupvej. Parker ved enden af vejen udenfor gården hvor informationsskiltet står. Diget ses i marken syd og sydøst for gården.

Faciliteter:
Informationsskilt ved p.-plads for enden af Ejstrupvej.

Afstand til fortidsminde: 100 m.

Særlige forhold:
Der er kun adgang til selve diget efter forudgående aftale med lodsejeren som bor på gården ved parkeringspladsen, men diget kan fint ses fra parkeringspladsen.

Litteratur:

Ingrid Nielsen (red.):

Bevar din arv

Oversigtsværk over fredningsarbejdet og de fredede monumenter i det danske landskab i anledning af fredningslovens 50 års jubilæum

GEC GAD og Skov- og Naturstyrelsen 1987

ISBN: 87-12-01751-5

Carsten Henrik Bang:

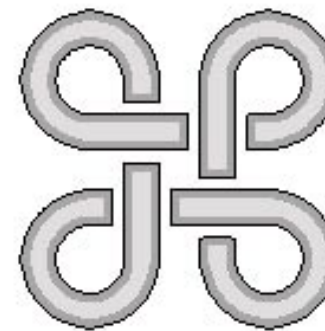
Guide til Danske fortidsminder

Rigt illustreret guide til ca. 500 offentligt tilgængelige fortidsminder i Danmark

Gyldendal og Skov- og Naturstyrelsen 1994

ISBN: 87-00-17166-2

Til notater:

**Se mange flere
fortidsminder på**

www.fortidsmindeguide.dk

**- og send os gerne dine egne fotos
og kommentarer fra et besøg**